

Írta: Molnár László

A szupervízióról

Különös, de korántsem szokatlan helyzetben vagyunk-. A szociális munka szerteágazó terepén dolgozók, a szociális munkát végzők, s köztük azok, akik képzettségük folytán már valóban szociális munkás tudásukkal vannak jelen és a segítő munka „hétköznapi történeteiben” elképesztő mennyiségű megoldatlan problémát, személyiségük integritását veszélyeztető feloldatlan feszültséget hordoznak magukban, ugyanakkor a szociális munkában és a pszichológiában professzionális szintet képviselő szakemberek eléggé heves kompetencia és prioritás küzdelmet folytatnak – értük.

Az alaphelyzetet kontúrosabbá teszi, hogy a segítő a segítségükért folytatott munkáról jószereivel semmit sem tudnak (persze ettől még egyszer majd jó lehet nekik.)

Tapasztalataink szerint a szociális munkás képesítéssel nem rendelkező segítő foglalkozásúak is elég jól tudják definiálni azt a szükségletüket, amit kellő öntudatosság és szakmai elegancia hiányában nem neveznek szupervízióknak. Ők éppen úgy szenvednek a hiányától, mint azok, akik fogalmi szinten jól értik a szupervízió lényegét és öntudatosabbak szükségleteik felismerésében.

A szerkesztőség úgy gondolta, hogy szélesebb szakmai nyilvánosságot teremt a kérdésnek, mert joguk van a szellemi bekapcsolódásra, a véleménynyilvánításra azoknak is, akik eldugott kis települések iskoláiban tanítanak, gyámhatóságain dolgoznak, gyermekintézmények, családsegítők, nevelési tanácsadók vagy éppen a rendőrség alulinformált munkatársai.

Azért is fontos az ő tájékoztatásuk, bevonásuk elősegítése, mert e számban sorjázó tanulmányok szerzői a szociális munka klasszikus munkaköreire koncentrálnak- egyébként érthető módon, hisz a szupervízió szervezettsége, elérhetősége még elemi fokon sem nagyon működik – és így a határmezsgyéken tevékenykedők, vagy a kifelejtettek nem szállhatnak föl időben arra az első vonatra, amely még jóformán el sem hagyta az állomást.

Minimálisan valamennyi tudásuknak kell lennie a szupervízióról ahhoz, hogy szakmai önszervezéssel kiharcolják maguknak, ami megilleti őket. Csak példaképpen említem, hogy a speciális javítóintézeti pedagógiában vagy a gyógypedagógia területén, különösen a súlyos fogyatékosokkal foglalkozók körében hasonlóképpen indokolt a szupervízió megteremtése, mint a tipikus családsegítés munkakörökben.

Örömmel fogadtuk, hogy a szerzők hozzájárultak álláspontjuk ismertetéséhez, kilépve a szűk körben ismert kiadványok keretei közül.

A szerkesztőség a vélemények, nézetek, a konszenzusteremtési szándékok bemutatását vállalta, a tájékoztatást tartva elsődlegesnek.

A nagy alapkérdés, mely szerint terápiás szemléletű klinikai pszichológusi, vagy szociális munkás identitású és tudású szupervízor kerestetik-e a szociális munka szupervíziójához, többek számára magából a kérdésből eleve könnyedén megválaszolható. A szerkesztő szerepéhez ragaszkodik, és bővebben nem fejt ki álláspontját. A szerzők kiválóan érvelnek, az olvasók pedig tudásuk, de leginkább helyzetük, munkatapasztalatuk szerint fogják megválaszolni ezt a fontos kérdést.

Mielőtt elolvasnánk a hazai szupervíziós műhelyek markánsabb álláspontjait, a nemzetközi és történeti áttekintéseket, érinteni kell egy magától értetődőséget(?), melyről csupán érintőlegesen esik szó.

A szupervízió tartalmáról, szemléletéről és a képzésről szóló vita bonyodalmai közepette feledésbe látszik merülni egy kérdés, nevezetesen, hogy megtörtént-e Magyarországon a szupervízió és szükségessége állami elismerése? Az érintett főhatóságok, a legtöbb intézményt fenntartó önkormányzatok elfogadták-e a szupervíziót olyan szükségletként, amelyet finanszírozni szükséges?

Ennek elfogadása jelentené ugyanis a szupervízió valódi legitimitását.

Korántsem történt ez meg az állam (a kifejezést szimbolikus értelemben használva, az államot megtestesítő számos főhatóság, igazgatási szerv, intézmény helyettesítésére) részéről, hiszen míg csupán pályázat útján lehet pénzt szerezni – ami esetleges, korlátozott körű és pillanatnyi fedezetet nyújtó konstrukció – addig a szupervíziós szükséglet folyamatos finanszírozásának elfogadásával maradt adós az állam.

Amíg szakmai sztenderdek ágazati miniszterei rendeletekben nem kényszerítik ki a pénzügyi fedezetet, nem írják elő a nem mindig szociális munkás identitású munkáltatóknak biztosítani e szolgáltatás elérését, addig nem lehet számolni a szupervízió általánossá válásával.

A szociális szakmai szövetség és/vagy más szervezetek bizonyára fölvállalják a jövőben, hogy tudatosítsák az államban: a segítő tevékenységet végzők szakmai fejlődéséhez, személyiségük karbantartásához (a kiegésző megelőzéséhez), az intézmények diszfunkcióinak kiküszöböléséhez nélkülözhetetlen eszköz a szupervízió, ami végső soron az intézmények és a segítők által nyújtható szolgáltatások minőségét hivatott magas szinten biztosítani, vagyis a kliensek érdekét is szolgálja.

Ezt pedig, ha másért nem, azért mindenképpen érdemes finanszírozni, mert a klienskörben megjelenő problémák hatékony helyi kezeléséhez elég jelentős és tartósan fennálló politikai érdek (is) fűződik.

Ami nekünk fontosabb, hogy szakmailag és etikailag vállalható, jó minőségű szolgáltatást nyújthassunk.

Szeretnénk, ha olvasóink véleményüket elküldenék a szerkesztőségbe, hogy eljuttatva azokat a szerzőkhöz, mediátorként szolgálhassuk a mielőbbi konszenzus-teremtést.